

JÄMIJÄRVEN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2019 ARVIOINTI-KERTOMUS

SISÄLLYSLUETTELO:

LAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	2
Kokoonpano	2
Tehtävät, toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet.....	2
Yhteys tilintarkastajaan	3
Toimintamuodot	3
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TULOKSELLISUUDEN JA TARKOITUKSEN MUKAISUUDEN ARVIOINTI	3
Talouden tasapainotuksen toteutuminen	3
Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.....	4
Toiminnan tuloksellisuus ja tarkoituksenmukaisuus:.....	4
Koko kuntaa koskevat taloudelliset tavoitteet.....	5
Kuntakonserni	6
YHTEENVETO	6

LAUTAKUNNAN TOIMINTA

Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan kunnanvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 19.6.2017 valinnut tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

<u>Varsinainen jäsen</u>		<u>Henk.koht.varajäsen</u>	
Erkki Rudenberg	(5)	Emmi Kangas	(0)
Josefiina Koivunen	(4)	Hannu Rajakallio	(1)
Leena Koivunen	(5)	Jari Silmunmaa	(0)
Rainer Rajamäki	(5)	Marjatta Hyttinen	(0)

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia on ollut 5 kpl.

Kunnanvaltuusto on 20.3.2018 myöntänyt eron Johanna Lahdelle tarkastuslautakunnan jäsenyydestä. Kunnanvaltuusto valitsi Johanna Lahden tilalle tarkastuslautakunnan jäseneksi Leena Koivusen (KV 12§/2018).

Kunnanvaltuusto on 29.4.2019 todennut, että Kristiina Kotaoja on 4.3.2019 menettänyt vaalikelpoisuutensa tarkastuslautakuntaan. Kunnanvaltuusto valitsi Kristiina Kotaojan tilalle tarkastuslautakunnan jäseneksi ja varapuheenjohtajaksi Josefiina Koivusen.

Kunnanvaltuusto on 5.8.2019 päätöksellä 36§ valinnut tarkastuslautakunnan varajäseneksi Riina Lehmussalmen tilalle Seppo Leponiemen. Tarkastuslautakunta toteaa, että tarkastuslautakunnan kokoonpano ei varajäsenten osalta ole tasavolain 4a§:n mukainen. Kunnanvaltuusto on 24.2.2020 valinnut itseoikaisuna Riina Lehmussalmen tilalle Emmi Kankaan.

Kunnanvaltuusto on 28.10.2019 valinnut tarkastuslautakunnan varajäseneksi Ilkka Hyttisen tilalle Jari Silmunmaan.

Esteelliset jäsenet eivät ole osallistuneet tarkastuslautakunnan toimintaan siltä osin, kun on käsitelty esteellisyyden aiheuttaneen toimielimen toimintaa.

Tehtävät, toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Jos kunnan taseessa on alijäämää, tulee tarkastuslautakunnan arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä (KunL121§).

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5§).

Yhteys tilintarkastajaan

Kunnan tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso.

Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja hallintosäännön edellyttämiä asioita tilivuodelta 2019 vuosille 2017-2020 hyväksytyn arviointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2019 arvioinnissa painopistealueena on ollut teknisen lautakunnan alainen toiminta.

Jokaiseen tarkastuslautakunnan kokoukseen on kutsuttu kunnanjohtaja selvittämään ajankohtaisia kunnan toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Jokaisessa kokouksessa on ollut myös yksi tai useampi arviointiteema. Jokaisessa kokouksessa tarkastuslautakunta on saanut raportin talouden tasapainottamissuunnitelman toteutumisesta.

Kunnanjohtajan lisäksi arviointivuoden aikana kokouksissa on ollut kuultavana vs. talouspäällikkö, rehtori, vs. rakennuspäällikkö ja Posan kuntayhtymäjohtaja.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Viranhaltijoiden täytettäväksi on annettu arviointilomake, joka on liitteineen toimitettu ennen kokousta tarkastuslautakunnan jäsenille. Arviointilomakkeella on painotettu johtamiseen liittyviä asioita.

Osana arviointityötä tarkastuslautakunta seuraa kunnan toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta on sopinut, että kaikki jäsenet seuraavat kaikkien toimielinten päätöksiä.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TULOKSELLISUUDEN JA TARKOITUKSEN- MUKAISUUDEN ARVIOINTI

Talouden tasapainotuksen toteutuminen

Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, on tarkastuslautakunnan tehtävänä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voi-

massa olevan taloussuunnitelman riittävyttä. Jämijärven kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää 0,8 M€ (1,1 M€).

Siirtymäsäännöksestä ja erityisen alijäämäisen kunnan statuksesta johtuen taseessa oleva alijäämä tulee olla katettuna vuoteen 2022 mennessä.

Tarkastuslautakunta on kokoustensa yhteydessä saanut selvityksiä talouden tasapainottamiseksi tehdyn suunnitelman toteutumisesta.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (KunL 1155).

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2019 ylijäämään on vaikuttanut kertaluonteinen myyntivoitto 284 997,88€ ja harkinnanvarainen valtionosuuden korotus 250 000 €. Tarkastuslautakunta toteaa myös, että vuoden 2018 ylijäämään on vaikuttanut maa-alueiden ja osakkeiden kertaluonteiset myyntivoitot yhteensä 507 242,82 €.

Kunnanhallitus on tasekirjan sivulla 27 todennut, että vuonna 2019 tilinpäätös on ollut ylijäämäinen 0,3 M€. Kunnanhallitus toteaa myös, että taloussuunnitelman 2020-2022 mukaan taseessa olevia alijäämiä ei saada katettua suunnitelmakauden loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että talouden tasapainotus on toteutunut ennakoitua paremmin tilikaudella 2019.

Tarkastuslautakunta toteaa, että voimassa oleva taloussuunnitelma sekä alijäämän kattamiseksi suunnitellut ja tehdyt toimenpiteet eivät ole riittäviä taseessa olevan alijäämän kattamiseksi taloussuunnittelukauden aikana.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Tarkastuslautakunta on selvittänyt toiminnallisten tavoitteiden toteutumista viranhaltijoiden kuulemisissa, perehtymällä vuoden 2019 toimintakertomukseen sekä seuraamalla toimielinten tekemiä päätöksiä.

Tarkastuslautakunnan saamien selvitysten mukaan eri hallintokuntien toiminta on olennaisilta osin ollut kunnanvaltuuston hyväksymien tavoitteiden mukaista.

Toiminnan tuloksellisuus ja tarkoituksenmukaisuus:

Tarkastuslautakunta on pyytänyt kunnanjohtajalta ja vs. rakennuspäälliköltä selvityksiä lämpövoimalaitoksen rakentamisprosessiin liittyvistä asioista. Tarkastuslautakunta on käsitellyt saamiaan selvityksiä kokouksessa 14.1.2020.

Tarkastuslautakunta kiinnittää tilivelvollisten huomiota näiden vastuuseen huolehtia asianmukaisesta päätösten valmistelusta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta.

Rehtori on 14.4.2020 esitellyt tarkastuslautakunnalle sivistystoimen tavoitteisiin, tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen liittyviä asioita, joihin rehtori oli antanut kirjallisen selvityksen myös etukäteen.

Tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden parantamiseksi tehtyinä toimenpiteinä rehtori toi esille mm. koulun sihteerityön jakamisen kirjaston kanssa ja koulun uudisrakennuksen suunnittelutyön.

Tarkastuslautakunta keskusteli kouluinvestoinnista ja siihen liittyen opetuksen laadusta ja kustannuksista. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan kouluinvestointi on suuruusluokaltaan noin 7-8 M€.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että investoinnista päätettäessä kunnanhallitus valmistelee valtuustolle kattavan selvityksen opetustoimen järjestämisen eri vaihtoehdoista. Vertailussa tulee huomioida mm. opetustoiminnan laatu ja vaikuttavuus sekä kustannukset.

Tämänhetkisestä pandemiasta ja siihen liittyvästä poikkeusoloista johtuen on koko yhteiskunnassa pitänyt hyödyntää erilaisia tietoteknisiä toimintatapoja paremmin kuin aikaisemmin. Voitaneen myös todeta, että työntekijöiden ja kuntaalaisten kynnys erilaisten sähköisten asiointi- ja toimintatapojen on madaltunut.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat aktiivisesti tietotekniikan kehitystä ja etsii uusia tapoja joilla kunnan toiminta voitaisiin toteuttaa aikaisempaa tuloksellisemmalla ja tarkoituksenmukaisemmalla tavalla.

Tarkastuslautakunta on vuosien 2017 ja 2018 arviointikertomuksissa kiinnittänyt huomiota riittävään kiinteistöjen kuntoon liittyvään riskienhallintaan.

Kunnan omistamat kiinteistöt muodostavat merkittävän osan kunnan omaisuudesta. Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen kunnanhallituksen huomiota siihen, että se vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Tarkastuslautakunta korostaa suunnitelmallisuuden merkitystä kiinteistöjen ja verkostojen hoidossa.

Koko kuntaa koskevat taloudelliset tavoitteet

Kunnan vuosikate oli 660 t€, joka on 802 t€ enemmän kuin talousarviossa. Tilikauden tulos oli 300 t€, joka oli myös tilikauden ylijäämä. Talousarvio oli alijäämäinen -493 t€. Näiden tunnuslukujen osalta kunnanvaltuuston asettamat taloudelliset tavoitteet voidaan katsoa toteutuneen.

Investointimenot olivat 226 t€, toteutuma 80,9 %. Investointien osalta kunnanvaltuuston asettamien taloudellisten tavoitteiden voidaan katsoa toteutuneen.

Pitkäaikaisten lainojen lisäys oli 900 t€, joka on 400 t€ vähemmän kuin talousarviossa. Lainakanta oli 3 033 €/asukas ja laskennallinen lainanhoitokate 1,0.

Kuntakonserni

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa kuntakonsernia koskevista olennaisista tapahtumista sekä kuntakonsernin valvonnan järjestämisestä.

Kuntakonsernin vuosikate oli 766 t€. Tilikauden ylijäämä oli 187 t€ ja konsernin kertynyt alijäämä 1 045 €/asukas. Investointimenot olivat 395 t€ ja toiminnan ja investointien rahavirta 727 t€.

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa (KunL 118§).

YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2019 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Kunnanhallituksen tulee antaa valtuustolle KuntaL 121.5§ mukainen lausunto. Lausunnossa pyydetään ottamaan kantaa tässä arviointikertomuksessa alleviivatuihin asioihin.

Jämijärvellä 19.5.2020

Erkki Rudenberg
puheenjohtaja

Josefiina Koivunen

Leena Koivunen